

נבחרתי אבותי

עלון שבועי שע"י תלמוד תורה 'עטרת חיים' לבני תורה ק"ק תימן יע"א
בנשיאות מרן הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א

רח' הרא"ש 2 אלעד, ישראל. טל: 03-9097022

הגיליון מופץ בכל בתי הכנסת ק"ק תימן בעיר אלעד ועוד..

פניני הלכה
נמצא בעמוד האחרון

בנתיבי החינוך

הרב אליהו נהרי שליט"א מנהל הת"ת

כי ה' אלדיך מביאך אל ארץ טובה ארץ נחלי מים עינת ותהמת יצאים בבקעה ובהר: ארץ חטה ושערה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש: ארץ אשר לא במסכנת תאכל בה לחם לא תחסר כל בה ארץ אשר אבניה ברזל ומהרריה תחצב נחשת: ואכלת ושבעת וברכת את יהוה אלהיך על הארץ הטבה אשר נתן לך: השמר לך פן תשכח את יהוה אלהיך לבלתי שמר מצותיו ומשפטיו וחקתיו אשר אנכי מצוך היום: פן תאכל ושבעת ובתים טובים תבנה וישבת: ובקרך וצאנך ירבין וכסף וזהב ירבה לך וכל אשר לך ירבה: ורם לבבך ושכחת את ה' אלדיך המוציאך מארץ מצרים מבית עבדים: (דברים ת. ז-ג)

יש להתבונן מדוע האדם נוטש את ה' ב"ה בשעת טובה, אדרבה יש לו להכיר טובה למי שנותן ומעניק לו טובה בשפע. והפסוק עצמו מעיד על זאת שכתב יזרם לבבך ושכחת את ה' אלודיך. וכך היא המציאות שדרך האדם לנטות הצלחותיו לעצמו וכשלנותיו באחרים, וכפי שכבר אמר פעם אחד הרבנים, כשאדם מצליח בעסקיו אם נשאלהו כיצד הצליח, ישיב, עשיתי כך וכך, השקעתי כספי שם ואח"כ השקעתי במקום אחר וכו'. אך אם נפל בעסקיו ושאלהו איך אדם חכם כמוהו נכשל, ישיב, שהוא שם לי רגלים, והוא רימה אותי, והוא התל בי וכו'. כולם אשמים בכשלנותיו והוא אשם בהצלחותיו.

*ספצ ברכת טוב
להורי ותלמידי כיתה ח'
אשר הפתיוצונו
מאכתה תודה וברכה
ואף פורסט בריבט,
אשר חמט את הלא,
ומוסיף כח לצלות
למצן שנו באהבה.
והכרת הטוב שבו מצידה צל
מצלת ההורים והתלמידים,
כי אנשי מדות חמה.
יה"ר שנצכה כולנו להמשיך
לצלות רצון יוצרנו כרצונו,
באמת ובלבב שלם, ולא ניאצ
לריק ולא נלף לבהלה.
החותמים בהכרות התורה
ותודה מצומקא דליבא
הצב"י אליהו נהרי ונו"ב יצ"ו*

טבע האדם כשטוב לו אינו רואה צורך לפנות לאחרים, וכ"ש למי שאינו רואהו בעיניו (הקב"ה), וכ"ש למי שאם יפנה אליו יגרום לו הדבר התחייבות כלפיו ובמיוחד כשזה התחייבות יום יומית בשמירת התורה והמצוות. רק כאשר אדם נמצא בצרה ואין לו דרך להיושע ממנה, פונה הוא לעזרת האחרים ואז משנצרך להם מכיר בטובתם. וזו היא אחד מחסדי ה' ב"ה אשר עשה עמנו כשיצאנו ממצרים ובמדבר הגדול והשמם, ראשית נתן לנו לפחד מהמצריים שרדפו אחרינו, ורק אחרי זייעקו בני"י רק אז בקע להם הים וכו'. וכן במדבר וכמו שמעיד הפסוק ואומר זייענך וירעבך ויאכילך את המן' (שם שם. ג.) קודם הרעיב את בני"י כדי שיקראו אליו, ואח"כ האכילם את המן. וזהו שאמר הפסוק 'כי את אשר יאהב ה' יוכיח' (משלי ג. יב.), את מינ' שה' אוהב הוא מייסר למען לא ישכחו בגדר זישמנ' ישורון ויבעט' (דברים לב. טו.).

ומזה בין נבין שהעת הנכונה לבחון את האדם כמה קירבתו לבוראו הוא זמן החופשה שבה הולך ומיטייל בארצו הקדושה לאורכה ולרוחבה, נהנה ממה שזיכרה ה' יתברך ויתעלה שמו, ואף מחזק זאת במאמר ר' אלעזר 'עתידי אדם ליתן דין וחשבון ממה שראתה עינו ולא אכל' (ירושלמי סוף קידושין.)

וזה הדבר הוא עצמו יכול להיות קירוב גדול לבורא יתברך ע"י שהאדם יתבונן בנפלאותיו ועוזו ב"ה, וישבחו ויפארו. ובפרט שעתה מיטייל בצוותא עם ב"ב ויכול לחוות עמם את הפליאה העצומה שה' עשה.

אך מאידך צריך זהירות והקפדה רבה לבל יכנס בגדר זרם לבבך, שעקב טרדות הטיוול והמראות עלולים לשכוח לברך כיאות או להתפלל במנין וכדבעי, ובפרט יתן שימת לב על ילדיו. ולכן החכם עיניו בראשו לתכנן מסעיו שתפילותיו יהיו במקומות ראויים וטובים כגון בקברות הצדיקים ובבתי כנסת המקודשים וידבר עמהם בטרם הגעתם על מעלתם הגדולה. ובלומדי בכלל 'תפארת הרש"י' להרה"ג דוד הרזי שליט"א בעירנו אלעד ת"ו, עשו נסיעה לאברכים לתפילה בקברות הצדיקים בצפון הארץ, והצטרף עמנו אחד הת"ח אשר התפרסם בגאונותו ובבקיאותו בספרים, וטרם שהגענו לכל קבר וקבר היה מדבר ומספר מגודל מעלת אותו הצדיק והיתה לנו זה להתעלות גדולה. אשריו ואשרי חלקו. וכאשר מתעתדים לסעוד לבם, יכלכל צעדיו שיהיה הסעודה ברוגע ושלוה ולא בחופזה, וישים לבו לבדוק שכולם מברכים לפני ואחרי, ואם צריך זמן שלא יפרשו כל אחד לברך לעצמו וגם לא הנשים, שהרי גם הם מתחייבות בזמן עם הגברים ויוצאות בשמיעה מהם.

ומענין לענין באותו ענין נזכיר אגב אורחא, שלא טוב הדבר ההולכים ליטייל בחו"ל, ויש המרבים משוגתם ולוקחים ילדיהם עמהם. והן אמת שיש מי מהפוסקים שמתיר לצאת לחו"ל ליטייל, אך גם הוא הגביל זאת מאוד בכותבו שיהיה זה על דעת לראות נפלאות ה' ב"ה ועוזו. ולצערינו רוב רובם של היורדים, אינם הולכים אלא לספק סקרנותם והנאתם בלבד, או בשביל לומר גם אני הייתי בחו"ל. וה' ב"ה יתקנו בדרך נכונה ומה' מצעדי גבר כונונו.

יורד משפע בריכה העליונה, האישי אשר שתו"ל במעלת החסד והצדקה, ונתן מאשר הננו ה' ב"ה לתשב"ד לעבדך ולשמרון, ה"ה מידד שוסף הי"ו. יזכהו ה' יתברך לראות כל צאצאיו הולכים בדרך ישראל סבא, בגריאות איתנה ונהורא מעליא, ותגדל מעלתם בתורה ובידעא ובחסד ובצדקה ללא סוף וללא תכלה, אמי"ר.

מחידושי רבותינו

מוהר"ר חיים כסאב זצ"ל

הובא בספר 'דרך החיים' עמ' קל"ט

בעניין חקירה והכרעה בדברים עלומים

פתרונות לפרשת 'ואתחנן'
אחוזה חידה! פסוק שמע ישראל (דברים ו).
(ד) כולו טעמים מפסיקים או מעמידים.
הזוכה בהגרלה: אליסף דחבש.
מי בתמונה: הרב דוד צדוק הלוי.
הפותר: שגי' אלשיך.

אחרי חידה!
בשבילו היא קטנה
ולשראל היא גדולה
ולכן אמר מה
בין הפותרים נכונה יוגרל פרס

מי בתמונה?

בין הפותרים נכונה יוגרל פרס

בעניין החקירה בידעתו של הקב"ה והבחירה שניתנה בידי האדם, הנה כתב רבינו הרמב"ם ז"ל בפרק ה' מהלכות תשובה דין ה' וז"ל, שמא תאמר והלא הקב"ה יודע כל מה שיהיה (ו) קודם שיהיה, ידע שזה יהיה צדיק או רשע או לא ידע. אם ידע שהוא יהיה צדיק, אי אפשר שלא יהיה צדיק. ואם תאמר שידע שיהיה צדיק ואפשר שיהיה רשע, הרי לא ידע הדבר על בריו. דע שתשובת שאלה זו ארוכה מארץ מדינה ורחבה מני ים וכו', עיין שם שהאריך בעניין זה.

בא ללמדנו כמה צריך האדם להתרחק מלחקור אחר דבר זה, הואיל ודעתו קצרה ואינה יכולה להשיגו, ושמא יבוא לידי ספק והרהור בזה. אבל ידע בלא ספק, שהעיקר, שמעשה האדם בידי האדם, ואין הקב"ה מושכו ולא גוזר עליו לעשות כך, כמו שביאר שם. ויאמין שכך הוא, בכדי שיוכל לחיות בעולם, כמאמר הנביא (חבקוק ב, ד) וצדיק באמונתו יחיה.

ודע בדברים עלומים אין לאדם להכריע בהן, כמו שמצינו שנחלקו אבות העולם בהא דכתיב (בראשית ב, ד) ביום עשות ה' אלדים ארץ ושמים, אי שמים נבראת תחלה, אי הארץ, אי נבראו כאחת, וחתמו על זה ששניהם שקולין כדאיתא במדרש (בראשית רבה פרשה א' אות ט"ז. וכן הוא בירושלמי פרקא קמא דחגיגה סוף הלכה א'. ועיין בבבלי שם דף י"ב ע"א). באו ללמדנו שאין הכרעה בזה, אלא להודיענו שאף על פי שיש לדייק בזה ממחלוקתם מקראי, מכל מקום לא הכריעו בזה. ללמדנו שאין הכרעה בדברים שהן כבשונו של עולם. וכן כל כיוצא בזה בדברים עלומים, שאין לאדם להכריע בהן אלא ששניהן שקולין. ויאמין בהן בכל אופן שיהיה. כי לא שייך בזה הלכה לומר פסק הלכתא בהו.

וכיוצא בזה מצינו לרבינו הרמב"ם ז"ל שהעלה בענייני ימות המשיח מימרות הסותרות זו את זו, שכן בפרק ח' מהלכות תשובה סוף דין ז' העלה מימרא דרבי יוחנן, כל הנביאים כולן לא נתנבאו אלא לימות המשיח, אבל העולם הבא עין לא ראתה אלדים וזולתך יעשה למחכה לו (ישעיה סד, ג), כדאיתא בפרק חלק (פנהדרין דף צ"ט ע"א). ושם בסוף פרק תשיעי וכן בפרק י"ב מהלכות מלכים דין ב', העלה מימרא דשמואל, אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד מלכויות בלבד, דהיא פליגא אדרבי יוחנן כדאיתא התם. וכבר הקשו המפרשים ז"ל (שם בפרק ח' מהלכות תשובה) על רבינו ז"ל בזה.

אבל יש לומר דרבינו ז"ל סבירא ליה דלא שייך לפסוק כאן ולמימר בהו הלכה, דהא לאו דינא ניהו דלימא בהו הלכתא. אלא דרשא דקראי ניהו, דמר דריש להו ומר דריש להו הכי. ומשום הכי העלה שתי המימרות.

וכן כל כיוצא בדברים כאלו, דיש לומר בהן כך, ויש לומר בהן כך, כעין הא דהקשה לחם משנה ז"ל שם בריש פרק ח' מהלכות תשובה. לפי שלא באו חז"ל לדרוש בעניינים כאלו ולהכריע בהן, אלא לפי מה שנראה להם מפשטי הכתובים, ועל פי הקבלה המסורה בידן בהן. אבל להכריע ולפסוק בהו הלכתא, לא שייך כאן, דההכרעות באלו העניינים ביד הקב"ה הם, שהוא היודע כל תעלומות ויודע בהכרעות.

וראיה לזה מדלא מצינו בגמרא בעניינים אלו שהזכירו פסק הלכתא בהן. דנהו דאמרי בהו ופליגא דפלוני, אבל לפסוק ולמימר הלכתא כמאן, לא אמרו. זה מה שנראה לענ"ד להסיר תמיחת המפרשים ז"ל.

ולפיכך מה שתירץ הרב כסף משנה ז"ל בפרק י"א מהלכות מלכים דין ג' להשגת הראב"ד ז"ל שם, דהא דאמור בפרק חלק (פנהדרין דף צ"ג ע"ב) דבדקוה לבן כוויבה אי מורח ודאין, אתי דלא כהלכתא, והיינו כשמואל וכו'. וכן מה שכתב לחם משנה ז"ל שם עוד תירוץ אחר, וכתב בסוף, ללמדנו דלית הלכתא כרבא וכו'. יש לתמוה עליהם, דמה שייך כאן למימר הלכתא, והא לאו דינא ניהו דנימא בהו הלכתא ולא הלכתא. ועוד, הא כתב רבינו ז"ל בפרק ח' מהלכות תשובה דלא כשמואל.

ונראה התירוץ כמו שכתב רבינו ז"ל בפרק י"ב מהלכות מלכים דין ב', וכל אלו הדברים וכיוצא בהן, לא ידע אדם איך יהיו עד שיהיו וכו' עיין שם, לומר שאין אדם יכול להחליט בהן כך או כך, הואיל ואין קבלה בהן למשה מסיני, אלא לפי הכרע הפסוקים הוציאו אותן. דמשום הכי כתב רבינו ז"ל דרשות אלו אף שנחלקו בהן, דשמעת מנה דלא שייך למימר בהו הלכתא.

ודומה לזה מצינו עוד לרבינו ז"ל בפרק ז' מהלכות תשובה דין ד' שהעלה מימרא דרבי אבהו בכרכות בפרק אין עומדין (דף ל"ד ע"ב) מקום שבעלי תשובה עומדין, צדיקים גמורים אינם עומדין, דפליגא אדרבי יוחנן דאמר התם דצדיקים גמורים עדיפ, דכתיב בהו (ישעיה סד, ג) עין לא ראתה אלדים וזולתך יעשה למחכה לו. דאף על גב דבעלמא הלכתא כרבי יוחנן, הכא לא שייך למימר כאן הלכתא, דלאו דינא הוא דלימא בה הלכתא. ומשום הכי העלה דברי רבי אבהו, להודיענו כמה מעלת בעלי תשובה.

וכן בפרק ה' מהלכות מלכים דין י"א העלה רבינו ז"ל מימרא דרבי אלעזר בסוף כתובות (דף ק"א ע"א) כל הדר בארץ ישראל, שרוי בלא עוון, שנאמר (ישעיה לג, כ) וכל יאמר שכן חליתי העם היושב בה נשוא עוון, ע"כ. דאף על גב דאמר רבא התם, אנן בסובלי חליים מתנינן לה, מכל מקום לא חשיבא פלוגתא דנימא דרבינו ז"ל פסק כרבי אלעזר. אלא מר דריש ליה הכי, ומר דריש ליה הכי, וכולהו איתניהו. ומשום הכי נקט להא דרבי אלעזר, דשייכא לכאן. ותימה על לחם משנה ז"ל דחשיב לה פלוגתא, שכתב דפסק כרבי אלעזר, דלאו דינא הוא דנימא ביה הלכתא לעניות דעתי.

מחידושי רבותינו

כל המצוה אשר אנכי מצוה [היום תשמרון לעשות] (שם ת, א)

היה לו לומר כל המצות, בלשון רבים. ואפשר לומר דידוע שכל מצוה ומצוה מתרי"ג מצות, כלולה מתרי"ג מצות. ואם כן, מי שעושה מצוה כתקנה לשם שמים, ממילא כאלו קיים כל המצות. ומלת כל, באה להורות שיעשה המצוה בשלימות, בלי חסרון ופנייה אחרת, וגומרה כתקנה:

וזהו שאמרו חכמינו ז"ל, כל העושה מצוה וגומרה כתקנה לשם שמים, כדאי הוא לזכות לעולם הבא, וכאלו קיים כל המצות. ואמרם כאלו קיים כל המצות, הטעם מפני שכל מצוה כלולה מתרי"ג. וועיין ראשית חכמה שער היראה פרק שני. ואם כן מעלה עליו כאלו קיים כל התרי"ג, מטעם שהיא כלולה:

אי נמי, מדבר בעסק התורה, שהיא מצוה אחת מתרי"ג מצות. והשמיענו שמי שעוסק בתורה, כאלו קיים כל המצות בפועל. וזהו שאמר אשר אנכי מצוה היום תשמרון לעשות, רוצה לומר שאם אתם עוסקים בתורה ושומרים אותה, כאלו עשיתם כל המצות. וזהו לעשות:

והמפרשים פירשו, לפי שלמעלה כתיב שקץ תשקצנו, ומדבר בעבודה זרה, פסילי אלהיהן וכו'. וכל הכופר בעבודה זרה, כאלו קיים כל התורה כולה, ולזה אמר בלשון יחיד. שהיא מצוה אחת וכוללת כל המצות:

ויחזי טובי למהר"י בדיחי זצ"ל

לעילוי נשמת
מרדכי בן שלמה חסיד
ובן עמי בן בנימין עוזיירי, תנצב"ה

לוש"ק
תומר ישראל בן יעקב
ואודליה בת מנשה

לרפואת
יוסף בן משה דנין
בשכחע"י

בדרכיהם אתהלך...

צמיחותי לשון

תקפו - מה שכיום אומרים תקפו.

התלאות בשליחות לאימאם (ח"ב)

ואמנם שמעו הדור הצעיר את דברי הדור הישן, איך היו חייהם ירודים בתכלית השפלות והתיעוב בזמן ממשלת ערב, שאין חייהם חיי אנושיות, שהיו נרדפים ונדכאים בידי הערבים, ואיך נתפורזו כל אנשי שם ובעלי הון שהיו בעיר הבירה צנעא, מסבת הגזרות הרעות, אשר כל שומען תצלנה אזונו וימס לבו בקרבו. ויוסיפו עוד הזקנים לדבר באזני הצעירים, שאין ממשלת ערב דומה לממשלת תורכיה, הנמצאת בארץ תימן כיום משך ארבעים שנה, שהיא מתנהגת עם היהודים במדת החסד ובמדת הרחמים, כאשר עיניכם רואות. אך דעו לכם שאם חס ושלום תהיה ממשלה ערבית, לא ישארו בעיר הבירה צנעא הלזו, כי אם דלת העם, וכל אנשי שם ובעלי הון ינוסו אל נפשם, לגור בתוך אחיהם הנמצאים בערי תימן, החוסים בצל כנפי שאר שבטי ערב שמחוץ לממשלה. וזה לכם האות, שישנם נמצאים עתה מתושבי צנעא שנשתקעו בשאר עיירות עד היום הזה, חוץ מאשר חזרו למושבם בזמן ממשלת תורכיה הנמצאת כיום. ולכן עצתנו אנחנו לעשות משלחת בעוד מועד אל האימאם יחיא, בדרישת שלומו לטובה ולברכה, אולי תהיה לנו תקוה ואחרית ולשלום.

בינתים הגיע מכתב מהנהלה הציונית לידי כבוד הרה"ג יחיא יצחק הלוי הרב הראשי לתימן, למסרו ליד האימאם יחיא בן מחמד חמיד אלדין, ולקבל ממנו תשובה רשמית בחתימת ידו. ולכן היתה החלטת הזקנים ועיני העדה לצרף עמו מכתב בשם הרב הראשי, לבקש רחמים בעד כלל עם ישראל שבתימן, שיהיו חייהם בטוחים, וגם שיהיה להם שוויון זכויות בתוך שאר העם המוסלמים.

אחרי כן הסכימו כל הנמצאים באסיפה, לעשות את הרב יוסף יצחק הלוי שליח לנסוע אל האימאם עם המכתבים, אל המושבה שהוא גר בה שקוראים לה אלקפלה. היא גבעה נמצאת בין הרים גדולים וגבוהים, ויש בה באר מים חיים, מה שלא נמצאת זולתה בכל הסביבה, ורק מסתפקים במי הגשמים ואיזה מעין יוצא בנחלים שאר הסביבה. ושמות ההרים המערבים לה, אלמדאן, גבל שהארה וכו', הנקרא בדברי הימים... יראה. וממזרח, קורין לו אלחרף. שכל ההרים שמה הם שטחיים ולא גבנונים. ונקראת ארץ ברט. שהם הרי אררט הנקראים בתורה, שעליהם נחה התיבה שנכנס בה נח. ושם החר הפרטי שנחה בו, קרדו, לפי התרגום. וישנו במציאות, כשמו כן הוא עד היום הזה - קרדו. ופאת דרום ופאת צפון שטחי מדברות שממה. וכשנסעתי מבירת תימן צנעא, הנקראת בתורה אוזל, וגם כן נקראת בפי ההמון יזל, ובכך ביום הראשון נסעתי עם שני אנשים בני לוי, והלכנו בדרך כל היום. והגענו לעיר עמראן בחשכת הלילה, והיא לפאת צפון לעיר הבירה של תימן. וכשידעו באותה שעה חשובי העיר, מיד באו להקביל פנינו בלילה, ולכן שאלו על עוצם ענין הנסיעה אל האימאם יחיא, שבאה בהפתעה לדעתם. ולכן הסברתי להם על ענין הפחד שנכנס בלב זקני יהודי צנעא, אשר טעמו טעם הגזרות הקשות של ממשלת ערב, שהיו סובלים זאת, שאין חייהם חיים כלל, רכושם לא נשאר בידם, והם בעצמם נעים ונדים מדחי אל דחי, ומעיר לעיר היו בורחים, ולא מוצאים מרגוע לנפשם. ובזאת חשבו שאולי יפה שעה אחת קודם, לשלוח אותי עם המכתבים שניהם, אחד שבא מיהודי מדינת הים, והשני הבא בשם הרב הראשי של יהודי תימן בכלל. והוצרכו לעשות כן מטעם החבור של ההסכם הנעשה בין ממשלת תורכיה ובין האימאם יחיא, שיש לו הרשות לשפוט בחוקי משפט אזידיאה, המשפילים את עם ישראל עד הסוף. וזה היה בשנת [התרגע"ה], אחרי ארבעים שנה לממשלת התורכים האחרונה בתימן, שבה מצאו נחת יהודי תימן, ופרקו את עול הגלות הקשה של ממשלת ערב. והיו הזקנים מספרים לנו שעכשו נמצאים יהודי תימן בחצי גאולה, תחת חסות ממשלת תורכיה.

מהליכות אבותינו

להצלחת ר' אברהם בן זכריה מדויל הי"ו הוא וב"ב

מנהגי בתי אבל וסדר המנחמים (ח"ב)

מתוך סערת תימן למוהר"ר עמרם קרח זצ"ל עמ' קל"ה

בשעת מנחה קטנה, באים עשרה זקנים מהלומדים תמיד בבהכ"נ, נכנסים לבית האבל, ופותחים לומר שלשה הספדים, מאותם הכתובים ב"תכלאל", לאנשים ולנשים, ובין כל הספד אומר האבל פסוק: "הצור תמים פעלו" ובימים שאסורים בהספד קורים ב"זוהר", ב"מדרש הנעלם" שבפ' וירא, ואומרים השכבה למת, והאבל אומר קדיש, וכן בכל יום.

אחר תפלת ערבית, באים מנחמים בפירות ויין כמו שחרית ומנחמים עד שליש הלילה. המנחמים מטריחים עצמם בסעודות אלו, להביא קליות ואגוזים וכו', יותר מן הראוי, לפי שכל אחד חושש שמא לא יבאו מנחמים זולתו, ולכך צריך להביא מה שיספיק בהרוחה.

מנהג זה הולך שלא על סדר נכון, כי באיזה ימים מימי האבילות, מתאספים הרבה מנחמים כאלו נתועדו למשתה גדול, וכל אחד מרבה להביא, כנהוג, עד שהאבל צריך להוציא את הנותר ולחלקו לאחרים. וקצת ימים, בל אחד סומך שילכו מנחמים ומתאחר מלילך, ונשאר האבל לבדו, אין מי שינחמהו אפילו בדברים. ובמה יגדל כאבו אם לא יבאו מנחמים ביום ראשון שאסור לאכול משלו.

מלבד מכשלה זו, עוד נמנעים רבים מקרובי האבלים ושכניהם מלילך לנחמם, כי אין ידם משגת להוציא ההוצאה הכרוכה ביותרת פת ובשר וכו' שלא לצורך.

ואם המת אדם גדול, יוצאים רבני העיר ורוב תושביה וכל אחד מהרבנים דורש ומאריך בהספדו וסיפור שבחיו, ואח"כ עומדים ואומרים במעמד שני חלק מההספד, כסדר כמה יפה הוא מנהג בני הכפרים. כשיש אבל בעיר, מתועדים ועושים סדר מי ילך אצל האבל ביום ראשון ומי ביום שני וכו', וכל אחד בסדרו הולך אצל האבל, ומוליך סעודתו המצויה בביתו, פת חטים או שעורים וכו' בתוספת כפי הראוי ונכנס אצל האבל ומנחמו בדברים וסועד אצלו סעודת הבוקר, ובערב, בא אחר, וכן בכל יום עד תם ימי האבל.

ביום שביעי, עושים סעודה לאותם עשרה זקנים נגד שכרם שטרו בהספד. הסעודה היא, פת נקיייה עם חמאה וביצים, או כשאר סעודות, קליות ופירות, יין שרף פת ובשר וכו' וקורים לה "סעודת הבראה" בהעברה, כי לא ידעו במה לכנותה.

משפחת שר שלום עראקי, ונמשכו אחריהם משפחת פנחס ומשפחת אלקארה, אוסרים סעודה זו בכל אופן. יש תולים טעם ואומרים, שבימי השר שלום, קרה בביתו מקרה מות, ועשה סעודה זו כנהוג, ושתו אלו הזקנים ונשתכרו, וביציאתם ברכו אותו: "כן יהיה תמיד". אז גזר לעקור סעודה זו, וטעם דחוי הוא, שאם בשביל מקרה זה, היה גזר שלא יבאו יין בסעודה או יעשו אותה בחמאה וביצים, שאין דרך להביא יין, אלא ודאי הוא, שמנהג זאת הסעודה נתחדש, והיה זר ומגונה אצלו לקבוע סעודה כל עיקר. וזקני המשפחות הנכבדות האלו ראו טעמו נכון והסכימו לגזרתו. גם בניהם אחריהם עד היום, אין זכר סעודה בבתיהם במות אחד מקרוביהם ונותנים להמספדים כסף בשכרם כמנהג כל ישראל.

אלו ידעו רבני דורו את העתיד, היו מסכימים לעקור מנהג זה מתוך הקהל, כי במשך הזמנים נתחדשה אמונה בדעת ההמון והנשים, ונקבעה בלבם, שלא תנוח נפש המת במחצתו, כי אם בסעודה שמתענגים בה, אוהביו וקרוביו. בתחלה הוסיפו לצרף עם הזקנים, קרוביו של מת, פשתה ונתרחבה ומלפני שלשים שנה, נעשית חובה, כסעודה גדולה שבחתונה, שוחטים פר ומזמינים כל קרוב ושכן ומיודע, ומביאים לפניהם כל מה שדרך להביא בסעודה של שמחה, שותים יין לרויה ואוכלים לחם ובשר לשבעה, והזקנים שהיה עיקר הסעודה בשכרם, נותנים להם סעודתם בקרן זוית או בחדר מיוחד לעצמם.

לעילוי נשמת חיים בן יחיא נהרי ז"ל, אוריאל אהרן בן אליהו פרץ ז"ל, דוד בן סעיד בשארי ז"ל, יוסף בן יחיא נהרי ז"ל, ר' אברהם בן יצחק דאוד טביב זצ"ל, יפה בת יחיא נהרי ע"ה, תנצב"ה

חכמי תימן

הרב שלום בן זכריה סדי זצ"ל
היה רב וממנהיגי העדה בצנעא
בערך בשנות ה'תל"ט.

מפעילות חברתית
חוויתית בשבועות
האחרונים ללימודים

פניני הלכה

הלכות ריחוק מן העריות

ערוך מתוך שיעור אבה"ע סי' ר"א סעיפים ג-ה' למרן הגר"י רצאבי שליט"א
ואסור להביט ביפיה, או לראות שיערה, וכלשכן במקומות הנסתרים והמכוסים שבגופה (שנפרט לקמן
בהלכות מלבושי הנשים וצניעותן סימן ר"ב סעיפים ד' ה' ו' ח'), כמו שנאמר ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם",
ופירשו חז"ל דהיינו זנות והרהורי עבירה. והמסתכל במתכוין אפילו באצבע קטנה שלאשה כדי
ליהנות ממנה, עונו גדול מאד. ואין לך דבר החוצץ בפני התאווה כעצימת העין, לכן יזהר אדם וירגיל
עצמו בכך לבלתי ראות בנשים. ואפילו להסתכל בבגדי צבעונים או תכשיטים שלאשה שהוא מכיר
אותה, אסור, גם כאשר הבגדים אינם עליה, שמא יבוא להרהר בה. ואך אשה פנויה שהוא רוצה
לשאת אותה, מותר לו להסתכל בה כדי לבדוק אם היא נאה כרצונו. ולא עוד אלא שראוי לעשות
כן, וכדלקמן בהלכות שידוכין סימן ר"ה סעיף י"ז:

כמו־כן אסור להריח בבשמים המיוחדים לאשה, וקל וחומר כשהיא אוחזתם בידה, או כשהם עליה.
לפירכך צריך להזהיר את הנשים שלא תצאנה מחוץ לביתן בבושם שריחו נודף, והוא הדין אחרי
רחצה בסבון בעל ריח חזק. וכן אפילו בבית, לא להתקרב כך לאיש זר. ואיש שבא אליו הרית, צריך
להיזהר על־כליפנים שלא לחפוף בהנאה זו. ואם אפשר לו, יסתום חטמו באצבעותיו ויתרחק משם
מיד. וכן אסור לשמוע קול זמר שלאשה, וכמו שביארנו בס"ד לעיל חלק אורח־חיים הלכות נקיון
המקום לדבר שבקדושה סימן ה' סעיף ט"ז:

ואסור גם־כן להלך אחורי אשה, אפילו אם היא מכוסה מכף רגל ועד ראש. ואם נודמנה לו בדרכו,
ימהר שתישארו היא לצדדים או לאחוריו. ואם היא הולכת ארבע אמות (כשני "מטרים") לפניו, אין
קפידא, אבל אם אפשר ישתדל להתרחק עד שאינו מבחין בהילוכה ותנועות איבריה. והוא הדין שאין
לשבת אחורי אשה ב"אוטובוס" (אלא אסרן המושב מסתיר אותה לגמרי) או "מונית" וכדומה, וכן
לא לעמוד מאחוריה בתוך. ואם אין אפשרות אחרת, יטה את גופו לצד אחר, או יתקע עינו בקרקע,
או יעיין בספר שבידו. ואסור לעבור על פתח אשה זונה (והוא הדין לשאר מקומות מכוערים המיועדים
לפריצות) אלא אסרן יתרחק ארבע אמות, שנאמר ואל תקרב אל פתח ביתה:

"כסא דנחמתא"

נשגור קמיה ידידנו, האיש היקר
התורם הנכבד
מר אייל חבני וב"ב
בפמירת האח
ציון רפאל חבני ז"ל
בן צאלח עוד
שהודרך ביסורים קשים
את אחיו ובני ביתו
המב"ה ינחם,
ובתוך אבלי ציון עליהם ירחם
ומביתם לא ישמע עוד
צעד ודאבה,
ולא קול שבר ומכה רעה
לימוד תשב"ר השנה
יזקף לזכותו, ויהיו עילוי גדול
מאד לנשמתו
כואבים יחדיו את כאב המשפחה
תלמוד תורה 'עמרת חיים'
לבני תורה ק"ק תימן אלעד ת"ו

הערות, הארות ותשובות לחידות
ניתן לשלוח לפקס: 03-9130009
או במייל:
e0504150896@gmail.com

לזש"ק

יובל בן דוד

ורות בת זכריה

לזש"ק

שלום בן יעקב ומירב

טליה בת מנשה